

KOMENTARZ

Przedwyborcze podsumowania – orędzie o stanie Unii Europejskiej

Tomasz Zając

W ostatnim w tej kadencji Parlamentu Europejskiego corocznym orędziu o stanie Unii Europejskiej (UE) przewodnicząca Komisji Europejskiej (KE) Ursula von der Leyen podsumowała swoje osiągnięcia oraz zapowiedziała najważniejsze działania, jakie chce przeprowadzić przed wyborami w 2024 r. Najwięcej miejsca poświęciła gospodarce, w tym kwestiom związanym z Europejskim Zielonym Ładem (EZŁ). W przemówieniu pojawiło się wezwanie do dokończenia budowy Unii poprzez jej rozszerzenie, zabrakło jednak deklaracji dotyczących perspektywy czasowej tego procesu oraz wizji reformy UE w związku z rozszerzeniem.

Jakie zmiany dotyczące Europejskiego Zielonego Ładu zapowiedziała von der Leyen?

Przewodnicząca KE położyła nacisk na kwestie gospodarcze związane z EZŁ. Podkreślała, że polityka transformacji ekologicznej ma bezpośrednie przełożenie na życie zwykłych ludzi i ich pracę. Zapowiedziała w związku z tym serię konsultacji z dotkniętymi EZŁ przedstawicielami poszczególnych gałęzi przemysłu, aby wspierać je w wypracowaniu odpowiedniego modelu biznesowego służącego zdekarbonizowaniu gospodarki. Ma to na celu utrzymanie konkurencyjności europejskich firm. Skupienie się na tych właśnie aspektach zielonej transformacji jest odpowiedzią na problem [kosztów społecznych transformacji ekologicznej](#). W kontekście przedwyborczym może być interpretowane jako próba zapobieżenia odplywowi elektoratu Europejskiej Partii Ludowej, z której wywodzi się von der Leyen, do partii skrajnych.

Jakie inne zmiany dotyczące gospodarki zapowiedziała przewodnicząca Komisji?

Von der Leyen zapowiedziała utworzenie stanowiska pełnomocnika UE zajmującego się sektorem małych i średnich przedsiębiorstw w Unii. Chce również zmniejszyć obowiązki sprawozdawcze firm o 25% oraz zwołać w przyszłym roku spotkanie pracodawców oraz związków zawodowych w belgijskim Val Duchesse. Przewodnicząca Komisji przypomniała, że Unia zawarła niedawno umowy o wolnym handlu z Chile, Nową Zelandią i Kenią, oraz stwierdziła, że w najbliższym czasie analogiczne umowy zostaną zawarte z Australią, Indiami, Indonezją, Meksykiem oraz krajami należącymi do Mercosuru. Zapowiedziała także rozpoczęcie dochodzenia w sprawie subsydiowania cen samochodów elektrycznych pochodzących z Chin. Powtórzyła również, że w stosunku do Chin KE będzie kierować się zasadą zmniejszania ryzyka (*derisking*), a nie ograniczania współzależności (*decoupling*).

KOMENTARZ PISM

Jakie jest stanowisko Komisji odnośnie do rozszerzenia UE?

Według Von der Leyen pogłębienie Unii może przebiegać równoległe z procesem jej rozszerzenia. Choć przewodnicząca zadeklarowała możliwość rewizji traktatów oraz instytucjonalnego przygotowania Unii na nowych członków, dodała, że takie zmiany nie są niezbędne do przeprowadzenia akcesji. Komisja planuje przegląd polityk sektorowych Unii pod kątem rozszerzenia, co wskazuje na jej pragmatyczne podejście do tego tematu bez względu na kształt potencjalnej reformy instytucjonalnej, Wspólnota będzie się przygotowywać na zacieśnianie więzi z państwami kandydackimi. W odróżnieniu od przewodniczącego Rady Europejskiej Charles'a Michela oraz węgierskiego komisarza ds. sąsiedztwa oraz rozszerzenia Olivéra Várhelyia, którzy niedawno przedstawili 2030 r. jako orientacyjną datę przystąpienia Ukrainy do UE, szefowa KE nie wyznaczyła horyzontu czasowego akcesji.

Jakie osiągnięcia UE przewodnicząca Komisji uznała za najważniejsze?

Przewodnicząca KE podkreśliła, że mimo trudnych uwarunkowań, w tym pandemii COVID-19 oraz rosyjskiej agresji na Ukrainę, KE udało się zrealizować ponad 90% zapowiedzianych na początku kadencji planów. Jako kluczowe osiągnięcia UE wskazała m.in. EZŁ, cyfrową transformację, wsparcie Ukrainy i Fundusz Odbudowy. Wymieniła również korzyści ekonomiczne, jakie Unia przyniosła w tym czasie swoim obywatelom, np. ochronę miejsc pracy czy obniżenie cen energii. Wymienione osiągnięcia koncentrują się na kwestiach ekonomicznych, co wskazuje na chęć wykazania, że aktywność UE nie sprowadza

się tylko do stawiania wymogów (związanych głównie z EZŁ), ale też przynosi wymierne korzyści.

Jaki był odbiór orędzia i co oznacza ono dla polskiej polityki zagranicznej?

Przemówienie von der Leyen było zachowawcze w treści i nie zawierało przełomowych deklaracji. Uwagę zwracało przede wszystkim częste podkreślanie kwestii ekonomicznych i poświęcenie dużo mniej miejsca działaniom wojennym na Ukrainie czy planowanym projektom legislacyjnym. Najwięcej kontrowersji wzbudziła decyzja o postępowaniu w sprawie subsydiowania chińskich samochodów elektrycznych – podejście to jest wspierane przez Francję, jednak spotkało się z krytyką części niemieckiego biznesu. Korzystna z punktu widzenia polskich interesów jest deklaracja przewodniczącej dotycząca zamiaru przejrzania unijnych polityk pod kątem przyszłego rozszerzenia. Oznacza ona bowiem, że Unia rzeczywiście przygotowuje się do przyjęcia nowych krajów członkowskich i podejmuje konkretne kroki w celu realizacji tego procesu. Polska opowiada się za możliwie szybkim przyjęciem Ukrainy, dlatego brak potencjalnej daty akcesji tego kraju może być postrzegany negatywnie. Wartościowe z polskiej perspektywy są postulaty dalszego rozwijania dialogu społecznego między instytucjami unijnymi oraz różnymi grupami interesu. Zarówno proponowane konsultacje środowisk biznesowych w kontekście EZŁ, jak i dialog między pracodawcami a związkami zawodowymi będzie sprzyjał lepszej artykulacji interesów każdej z tych grup, co wpłynie korzystnie na jakość unijnej legislacji.